

'82

CK

MIO

APRIL 1
nummer
verschijnt tenminste
zesmaal per jaar

mededelingen opbouwwerk

in dit nummer

In dit eerste nummer treft U onder meer aan:

- * aandacht in de rubriek onderzoek en studie voor het zogenaamde armoede-rapport van het sociaal-cultureel planbureau in een beschouwing hiervan door Harry Broekman; tevens enige eerste gegevens uit een Nimo-onderzoek naar Opbouwwerk/Welzijnsplanning/Bezuiniging, door Koos Vos.
- * in de rubriek Bewoners-organisatie o.m. aandacht voor Binnen-gemeentelijke decentralisatie; ervaringen en konklusies van de voorzitter van een Rotterdamse wijk-organisatie, Bert Ameling; stadsvernieuwings-vernieuwing door bewoners-organisaties; de journalistieke functie van de Capelse huis-aan-huis-pers werd vrij eenvoudig ausradiert.
- * de werkplaatsen maken onder meer melding van een werkconferentie over beleidsbeïnvloeding volkshuisvesting, de mogelijkheid tot aanschaffing van de matig begroete uitspraken van Minister André van der Louw in de t.v.-rubriek Capitool en informatie over een interessante Buurtkran cursus.
- * in de rubriek Tijdschrift-Thema bespreekt Jelle Dijkstra een aantal vaktijdschrift-artikelen over conflicten in organisaties.
- * onder Informatie een veelheid van kleinere en grotere mededelingen die voor bewonersorganisaties en opbouwwerkers van belang kunnen zijn bij hun werkzaamheden.
- * in de rubriek Werkverbanden ten slotte dit maal uitgebreide aandacht voor de tot standkoming van experimentele WAO-platforms in Rotterdam, Friesland en Limburg en de bedoeling van deze steunpunten voor belangenbehartiging door WAO-ers.

BIJ HET NUL-NUMMER

Het Mededelingenblad Opbouwwerk is een voortzetting en uitbreiding van de Nieuwsbrief die gedurende de voorbereidingsperiode van het landelijk steunpunt opbouwwerk vrij geregeld aan belangstellenden werd toegezonden.

De bedoeling is weinig meer of minder dan het verzamelen en daarna weer verspreiden van mededelingen van, voor en over het uitvoerend opbouwwerk.

Het mededelingenblad is dan ook voor een zeer groot deel afhankelijk van de bereidheid van bewonersgroepen, beroepskrachten en anderen om hun informatie beschikbaar te stellen. Uit de medewerking die de

samenstellers bij de voorbereiding van het eerste nummer ondervonden, mag blijken dat die bereidheid in eerste aanleg aanwezig is. Eén van de risico's bij een mededelingen-blad lijkt dat "boven-lokalen" eerder dan plaatselijk werkende bewoners-kaders en opbouwwerkers hun mededelingen belangrijk genoeg vinden voor publikatie. Daarom is het positief dat zich inmiddels al zo'n 13 lokale korrespondenten hebben gemeld, uitbreiding van dat aantal is van harte welkom. Eén van de verwachtingen die bewaarheid zou moeten worden, is dat door het -via korte mededelingen- beschikbaar komen van werk-informatie uit allerlei plaatselijke situaties "het wiel" iets minder vaak hoeft te worden uitgevonden en het gemakkelijker wordt directe kontakten met elkaar te leggen.

Tenslotte, hoewel strikte grenzen maar moeilijk te trekken zijn, is het niet de bedoeling dat M.O. een forum gaat worden voor bezielende beschouwingen van wijdlopijge aard, die eerder in vakbladen of politieke tijdschriften een uitvals-basis moeten vinden. Omdat het bloed toch kruipt waar het niet gaan kan, voorziet M.O. middels een opinie-pagina in bescheiden mate in de behoefte eigen standpunten en visies te verkondigen.

Maar dat verandert weinig aan wat M.O. wil zijn: een goedkoop samengesteld weggooi-blad, dat informatie biedt van, voor en over lokale opbouwwerkpraktijken.

*Greet Hettinga
Maarten Snel
Wil van de Leur*

OPBOUWWERK-BERAAD: EEN CENTRAAL MELDPUNT

Opbouwwerk staat onder druk. De gevolgen van de decentralisatie en de toenemende bezuinigingen zullen zeker niet aan het opbouwwerk voorbijgaan. Op de NOW-NIMO-konferentie 'Opbouwwerk in de jaren 80' is over deze problematiek uitvoerig van gedachten gewisseld. Voor een verslag van deze konferentie verwijzen we naar de binnenkort bij de NOW te verschijnen publikatie. Eén van de uitkomsten was, dat informatie benodigd is over de gevolgen van bezuinigingen en decentralisatie voor opbouwwerkinstellingen. Dit materiaal is hard nodig om de centrale overheid te konfronteren met de konsekwenties van haar bezuinigingspolitiek en kan benut worden voor ondersteuning naar berichtgeving in de media. Daarnaast zijn deze gegevens ook voor het lokale vlak van belang: denk aan de uitwisseling van gegevens en aan mogelijke ondersteuning door landelijke organisaties. Tijdens de konferentie is een bundeling van organisaties tot stand gebracht die met de uitkomsten van de konferentie en met de verkregen lokale informatie aan de slag gaat. Aan dit zgn. Opbouwwerkberaad nemen onder meer de volgende organisaties deel: NOW (sektie opbouwwerkers), het NIMO, het Platform Opbouwwerk en de Werkplaatsen. Als coördinatie-adres is het NIMO aangewezen.

In relatie tot het bovenstaande vragen wij het uitvoerende werk te melden als in een bepaalde gemeente wordt bezuinigd op de functie opbouwwerk, zo mogelijk met de argumenten waarom, en welke tegen-actie men denkt te ondernemen. Geef daarom deze informatie door aan: het NIMO, Havensingel 8, 5211 TX Den Bosch, T.a.v. Christine Lie, telefoon (073) 137295.

OPBOUWWERK, WELZIJNSPLANNING EN BEZUINIGING

In het voorjaar van 1981 heeft het NIMO een schriftelijke enquête gehouden onder opbouwwerkinstellingen in 23 gemeenten. Dit onderzoek richtte zich op de verhouding tussen opbouwwerk en welzijnsplanning. Het was een herhaling van een soortgelijk onderzoek dat in 1978 door het NIMO in samenwerking met de Eenzame Fietser werd uitgevoerd. 20 instellingen stuurden een ingevulde vragenlijst terug. De enquête liep parallel met het onderzoek van Theo Schuyt en Dirk Harmsen naar taak en plaats van het opbouwwerk op lokaal niveau in dezelfde 23 gemeenten. Naast informanten van opbouwwerkzijde werden zeggelieden van gemeentezijde ondervraagd.

Vanaf eind april is het volledige onderzoeksverslag als werkuitgave van het NIMO op aanvraag verkrijgbaar (prijs: nader te bepalen). In 1978 was de welzijnsplanning nog maar net op gang gekomen. Halverwege 1981 - een half jaar voordat plannen en programma's gereed zouden moeten zijn - is er in alle 23 gemeenten wel een planprocedure-verordening, maar daarvan zijn er pas 13 vastgesteld door de raad. Slechts in de helft van de gemeenten beschikt men op dat tijdstip over een inspraakverordening; daarvan zijn er zes door de raad bekrachtigd. In 16 gemeenten zijn subsidie-verordeningen ontworpen, waarvan er 5 door de raad zijn aangenomen. Nu hoeft deze stand van zaken nog niet zonder meer te betekenen dat het maken van plannen en programma's erbij is ingeschoten. Echter, uit een 'belronde' in februari 1982 blijkt, dat in januari 1982 nog tien gemeenten hun plannen en programma's moeten vaststellen. Er was in de meeste gevallen uitstel tot maart gevraagd, in een enkel geval zelfs tot juni 1982.

positie t.a.v. welzijnsplanning

De positie van de instellingen ten opzichte van de welzijnsplanning is bepaald door na te gaan welk patroon aanwezig was in de antwoorden op vier vragen:

- nam men deel aan een planorgaan
- voerde men deeltaken uit, b.v. het organiseren van inspraak op conceptverordeningen
- adviseerde men bewonersgroepen over te nemen stappen in de planning
- ontwikkelde men eigen voorstellen voor de planningsopzet.

Tien instellingen namen deel aan het planorgaan en/of voerden deeltaken uit. De andere tien deden noch het één, noch het ander.

Er zijn twee uitersten: drie instellingen beantwoordden alle vier vragen met 'ja'; er was één instelling die alle vragen met 'neen' beantwoordde. Daartussen zaten allerlei varianten. De meest voorkomende variant: vijf instellingen die bewonersgroepen adviseren en eigen voorstellen ontwikkelen, maar niet deelnemen aan het planorgaan en geen deeltaken uitvoeren. Van deze vijf komen er vier uit grote gemeenten (meer dan 50.000 inwoners) en één uit een middelgrote (20.000-50.000 inwoners).

Er is, zou je kunnen zeggen, een tendens dat instellingen in kleinere gemeenten sterker dan instellingen in (middel)grote gemeenten deelnemen aan het officiële planningsgebeuren. Deze tendens wordt bevestigd in uitkomsten van het onderzoek van Schuyt en Harmsen. Zij constateren dat instellingen in kleine gemeenten minder sterk op bevolkingsondersteuning zijn gericht dan instellingen in grotere gemeenten.

opties voor opbouwwerk

Kuypers schreef destijds n.a.v. de uitkomsten van het onderzoek een artikel waarin hij drie opties voor opbouwwerk schetste, t.w. basiswerk, educatief wer en sociale planning (à la Thomas).

In het onderzoek van 1981 is de instellingen gevraagd welke van deze opties het meest overeenkomt met de werkwijze van de instelling. Twee instellingen wijzen sociale planning aan. Acht instellingen typeren hun werkwijze als basiswerk. De andere tien noemen combinaties. Deze laatste tien bevinden zich in de lijn van Kuypers die in zijn artikel pleitte voor een verbinding tussen de drie opties. Over de aard van de verbinding zeggen noch Kuypers noch het onderzoek iets. De vooraf geuite veronderstelling dat 'basiswerk'-instellingen niet zouden deelnemen aan planorganen komt niet uit. Vijf van de acht 'basiswerk'-instellingen doen dat wel.

In de 'belronde' van februari is ook gevraagd naar de effecten van (CRM-)bezuinigingen. Er zijn globaal drie varianten te onderscheiden:

1. instellingen met een geringe groei of voor het eerst op de nullijn;
2. de gemeente vangt voor 1982 de kortingen uit eigen middelen op. Er is vrees voor een klap bij de begroting voor 1983;
3. de gemeente bezuinigt en/of er is bekend hoe de CRM-korting van december 1981 gaat werken; in deze gevallen wordt de personeelsbegroting aangetast.

De (CRM-)bezuiniging staat haaks op de welzijnsplanning. Plannen en programma's worden doorkruist, nieuwe prioriteiten in allerijl gesteld. De indruk bestaat dat gemeenten nauwelijks ideeën hebben over die prioriteiten. De toekomst van het welzijnswerk wordt somber ingeschat door de meeste (opbouwwerk)informanten.

Koos Vos

verzamelplaats opbouwwerk

Eén van de bronnen voor onderzoeks-nieuws is de Verzamelplaats Opbouwwerk. Onder deze noemer zijn onderzoekers verenigd uit de kring van Universiteiten, Werkplaatsen en NIMO. Zij richten zich in hun onderzoekspraktijk op opbouwwerk, bewonersorganisaties en (stedelijke) bewegingen.

Over hun praktijken vertellen zij in het kwartaalbericht 'Berichten uit de Verzamelplaats Opbouwwerk'. In de laatste vergadering is besloten de lopende tweede jaargang af te maken. Daarna wordt bezien of voortzetting nuttig en mogelijk is. Exemplaren van de lopende jaargang kunnen worden aangevraagd bij het redactiesecretariaat, Havensingel 8, 5211 TX 's-Hertogenbosch.

De leden van de Verzamelplaats voeren niet alleen discussies over onderzoekstechnische kwesties. Zij bemoeien zich ook inhoudelijk met de stand van zaken in de discussie over opbouwwerk.

BEWONERS-AKSIE ROND VERKEERSVEILIGHEID

In april verschijnt de brochure BEWONERSGROEPEN EN VERKEERSVEILIGHEIDSORGANISATIES. Deze is het resultaat van een beknopt NIMO-onderzoek in samenwerking met vier verkeersveiligheidsorganisaties opgezet. Een en ander met de financiële steun van het Ministerie van CRM.

Vraagstelling van het onderzoek was: hoe kunnen bewoners-organisaties en opbouwwerkers doeltreffender gebruik maken van de vier verkeersveiligheidsorganisaties?

Die vier waren: de Echte Nederlandse Fietsers Bond, de Vereniging Bescherming Voetgangers, Stop de Kindermoord en Veilig Verkeer Nederland. In de brochure wordt uit de doeken gedaan hoe bewonersgroepen die actie voeren voor verkeersveiligheid een beroep kunnen doen op de kennis en ervaring van de vier organisaties. Daarbij wordt duidelijk aangegeven wat een bewonersgroep zelf kan en wanneer het raadzaam is de hulp van één van de organisaties in te roepen om zo de eigen actie kracht bij te zetten. De brochure wordt op ruime schaal gratis verspreid bij de opbouwwerkinstellingen, clubhuizen, bibliotheek- en informatie-centra. Tevens worden gemeentehuizen van een exemplaar voorzien.

NIMO,
Havensingel 8,
5211 TX 's-Hertogenbosch
te. 073-137295

LEVEN ROND HET MINIMUM: SOMBERE CIJFERS, NOG SOMBERDER PERSPEKTIEF

Eenendertig procent van de Nederlandse huishoudens heeft een inkomen dat onder of net boven een sociaal minimum uitkomt. Dat is de onthutsende uitslag van een recent verschenen onderzoek van het Sociaal en Cultureel Planbureau met als titel: *Inkomen en rondkomen**. Het rapport is een uitvloeisel van een studie gemaakt voor de E.E.G.. Deze wilde weten hoe de armoede verdeeld is tussen de lidstaten. Bij de berekeningen heeft de schrijver Caspar Wiebrens gebruik gemaakt van een nieuwe methode om het feitelijke welvaartsniveau te achterhalen.

Een absoluut bestaansminimum valt niet goed te bepalen: de behoeften van alleenstaanden, samenwonenden en huishoudens met kinderen verschillen dusdanig dat, zoals ook in de Bijstandswet gebeurt, aparte normen bepaald moeten worden. Met name de kosten van kinderen, kosten die onvolledig gedekt worden door de kinderbijslag, moeten nadrukkelijk meewegen. Uitgaande van het bijstandsminimum (in 1979 ± f. 1.300,- netto) voor een huishouden van 2 volwassenen zonder kinderen, is voor elke categorie een gelijkwaardig sociaal minimum berekend. Op deze wijze zijn 5 welvaartsklassen samengesteld.

- Klasse I : zij die onder het minimum zitten (8%)
- Klasse II : maximaal 1½ het minimum (22%)
- Klasse III : maximaal 1½ het minimum (22%)
- Klasse IV : maximaal 2 x het minimum (25%)
- Klasse V : meer dan 2 x minimaal (22%).

Wie zijn nu het minst welvarend? De volgende bevolkingsgroepen komen vooral voor in klasse I en II: bejaarden ± 60%; een-ouder gezinnen ± 68%; grote gezinnen (bijvoorbeeld 4 kinderen) 60%. Andere categorieën welke oververtegenwoordigd zijn: huishoudens die van een uitkering moeten bestaan; mensen met slechts lagere school: beide 56%. Het rapport biedt meer gegevens over deze concentratie van welvaartstekorten in ons land. Hard cijfermateriaal onderbouwt, dat traditionele doelgroepen van het eerstelijns opbouwwerk een klein deel krijgen van nationale koek. Maar het rapport biedt meer. Onderzocht is hoe het "huishoudboekje" van de tot-een-minimum-veroordeelden, eruit ziet.

Daaruit blijkt dat het aandeel vaste lasten onevenredig groot is en blijft stijgen (vooral gas & licht). Er wordt vooral bezuinigd op vakanties, er wordt meer op krediet gekocht met alle aflossingsproblemen van dien. Het prijsindexcijfer zou gewijzigd moeten worden om anderen dan het standaardtype gezin (pa, ma en 2 kinderen) recht te doen qua budgetgebruik. (Een standaardtype gezin dat al geruime tijd een minderheid in Nederland vormt: 20% van de huishoudens behoort hiertoe).

Er is een apart hoofdstuk gewijd aan de woonlasten. Ook hier veel cijfers en achtergrondbeschouwingen waaruit twee dingen duidelijk worden:

1. De beter gesitueerden blijken inderdaad nog altijd beter gesitueerd, hoewel overheidsbeleid, met name de indivi duele huursubsidie, in zekere mate tot eerlijker verdeling leidt.
2. De woonlasten voor de minst welvarenden zullen nog ongunstiger worden. Met name doordat het inkomen zal dalen (zelfs PvdA hanteert een -1% norm voor de laagste categorieën) terwijl de huur trendmatig zal blijven stijgen ($\pm 6\%$).

Tabel 4 Beheersvorm, kwaliteit van het wonen en woonlasten voor de verschillende welvaartsklassen

Welvaartsklasse	A	B	C	D	E	F	G
I (laagste)	30,5	10,4	30,3	36,3	19,7	25,6	10,9
II	29,9	10,1	30,6	18,3	13,2	21,5	6,2
III	39,9	11,7	20,0	17,3	11,5	21,5	2,6
IV	45,5	13,0	15,2	17,7	11,2	7,0	1,1
V (hoogste)	54,1	14,2	11,9	15,2	9,5	3,4	1,2

Bron: WBO 77

- A Percentage eigenaars.
 B Kwaliteit van het wonen (gemiddelde woningwaarderingpunten).
 C Percentage huishoudens in een woning van slechte kwaliteit (minder dan 75 woningwaarderingpunten).
 D Woonlastenquoties eigenaars.
 E Woonlastenquoties huurders (na huursubsidie).
 F Percentage huurders die huursubsidie ontvangen.
 G Percentage huishoudens met een woonlastenquote groter dan 15%, dat in een woning van slechte kwaliteit gehuust is.

Vooraf ook gezien in relatie met het woongenot is er al sprake van opeengestapelde onrechtvaardigheid: Uit de volgende tabel blijkt dat 17% van de huishoudens in de laagste 2 klassen voor haar dure geld ook nog eens een slechte kwaliteit krijgt.

Het rapport eindigt met de vraag:

Welke categorieën trekken nu profijt van de overheidsuitgaven? Met andere woorden: bij wie komt het belastinggeld uiteindelijk terecht? Men noemt dit wel eens de tertiaire inkomensverdeling, het geld dat via de collectieve voorzieningen terug naar de mensen vloeit. Hebben hier de laagste 2 welvaartsklassen een streepje voor? Voor de huursubsidie zagen we al dat deze inderdaad de mensen bereikt voor wie de regulering was uitgevonden. Voor de rest zie onderstaande tabel.

Tabel 5 Verdeling van overheidsuitgaven en inkomsten naar welvaartsklassen (gemiddelde = 100)

	I (laagste)	II	III	IV	V (hoogste)
Volkshuisvesting	84	89	92	103	122
Onderwijs	40	53	91	113	165
Openbaar vervoer	84	87	93	103	123
Maatschappelijke dienstverlening	144	133	107	92	52
Cultuur en recreatie	56	72	93	108	144
Gezondheidszorg	302	206	139	80	201
Overige uitgaven	131	130	114	91	51
Belastingen	61	76	90	104	144

Bron: AVG 79

Voor de overzichtelijkheid zijn de door de overheid uitgegeven bedragen op 100 gesteld. Wanneer een welvaartsklasse hoger dan 100 "scoort" wil dit zeggen dat er mensen uit de klasse meer dan gemiddeld van deze voorzieningen profiteren. Lager dan 100 geeft aan dat de overheidsinspanningen in die sektor minder aan die klasse toevloeien, globaal beschouwd.

De gegevens spreken verder voor zich: met name maatschappelijke dienstverlening en gezondheidszorg blijken nivellerend te werken. Een specifieke berekening voor het opbouwwerk is niet gemaakt. Duidelijk uit dit rapport blijkt echter, dat elke gulden beroepsarbeid besteed ter ondersteuning van de geijkte doelgroepen van het eerstelijns werk, een daalder waard is!

* Inkomen en rondkomen, Staatsuitgeverij, Den Haag, f. 29,--; ISBN 9012 037506 (zie voor een uitgebreide samenvatting 'Tijd & Taak', dec. '81/jan. '82).

** Woonlastenquote is het percentage van het inkomen dat betaald moet worden voor het genot van de woning, servicekosten niet meegerekend. Voor huurders dus de kale huur (na huursubsidie).

Harry Broekman

kleine pers en kleine democratie in capelle

Omdat de grote dagbladers het dagelijks erg druk heeft met het grote wereld-gebeuren vullen de huis-aan-huisbladen in veel plaatsen het kleine gat in de markt op dat de kleine, oftewel huis-tuin-en-keuken-democratie vormt. Zulke advertentie-bladen hebben redactioneel de keus tussen het pagina-lang uitmeten van de nieuwe winkelpui van drogist Janssen en een meer maatschappelijk betrokken journalistieke formule. Voor Capelle a.d. IJssel vervulde de Havenloods laatstgenoemde functie.

De journaliste Marleen Hoornstra volgde het lokaal-politieke gebeuren met kritische zin. Dit tot kennelijk verdriet van de burgemeester, die als portefeuille-houder Publiciteit en informatie zich voornam in hetzelfde advertentieblad een gemeentelijke voorlichtings-pagina aan te schaffen. De journaliste werd ontslagen en raadsleden vroegen om een onderzoek naar dit onverwachte ontslag van een de gemeente onwelgevallig medewerkster van een huis-aan-huisblad.

Een daartoe opgerichte INFORMATIE-GROEP CAPELLE heeft nu een bloemlezing uitgebracht van vier jaar artikelen over het lokale wel-en-wee. Een instructief geheel over de gang van zaken in deze groei-kern. De informatie-groep stelt vast dat kleinere kernen vaak afhankelijk zijn van advertentie-bladen voorzover een onafhankelijke journalistiek het zout in de pap van de democratie is.

*Overmaken: fl. 6,90
Info-groep Capelle
giro 20240, reknr.
381853055*

tekst "capitool"

Op zondag 7 februari j.l. discussieerden in het TV programma Het Capitool ondermeer minister Van der Louw en filosoof Achterhuis met elkaar over het welzijnswerk. Ook het opbouwwerk kwam daarbij ter sprake. Velen weten dat die uitzending er was, slechts weinigen weten wat er werkelijk gezegd is. De tekst van deze uitzending is op papier gezet; verkrijgbaar door overmaking van 5 6,- op gironummer 3731791 t.n.v. WONN te Drachten, onder vermelding "Tekst Capitool".

nieuwe ontwikkelingen op "allardsoog"

Samenlevingsopbouw op regionaal niveau wordt steeds unieker. Het buurthuis Allardsoog gaat echter onverminderd voort zich met een deel van haar activiteiten te richten op een wijde regio rondom het drieprovinciepunt van Friesland, Groningen en Drente. Enkele voorbeelden:

Tijdens een studiedag (3 maart) wisselden een vijftigtal mensen - vertegenwoordigers van ca. 40 projekten "Mensen Zonder Werk" - ervaringen uit over het kleinschalig ondernemen. Medewerk/st/ers van de Groenwinkel Groningen en Stichting MeMo Amsterdam gaven mede n.a.v. een videoband over mens en milieuvriendelijke bedrijven adviezen en toelichting.

MeMobedrijven zijn geen oplossing voor de half miljoen werklozen maar ze bieden een kans aan mensen, die anders willen leven en werken. Verschillende initiatieven in o.a. Gasselte, Sneek en Bakkeveen werden belicht.

Ondersteuning vanuit een kleinschaligheidsgroep kan worden geboden in Groningen via Stichting Organiek en de Groenwinkel 050-140140; in Havelte bij Stichting "Het Betere Werk", p/a Overcinge 05214-1541. Op dit laatste adres worden ook cursusweekends georganiseerd voor oriënteerders op en starters van een eigen memobedrijf.

Dat er een grote animo bestaat voor het scheppen van eigen werk in 't Noorden des Lands blijkt eveneens uit de aktie "Wordt je eigen werkgever" van VNO Noord in Haren. Alleen al vanuit Friesland meldden zich 50 initiatieven.

Daar het gevaar bestaat dat technieken rond duurzame energiebronnen straks met windmolenparken e.d. grootschalig en monopolistisch ontwikkeld gaan worden organiseert het buurthuis twee andere themadagen.

Op 26 april worden kleine en middelgrote bedrijven uitgenodigd zich te oriënteren op nieuwe energiebesparende technieken en kansen. Drs.Hekstra (VOMIL) en de heer Bouma (Fa.Paques) verlenen hun medewerking.

Vlak daarna 29 april worden Colleges van B.en W., ambtenaren en andere betrokkenen uitgenodigd zich bezig te houden met de energievoorziening. Vooral de mogelijkheden van een gedecentraliseerde aanpak met beleidsbeslissingen op lokaal niveau krijgen de aandacht. Wie inlichtingen wil over deze activiteiten kan terecht bij Buurthuis Allardsoog Bakkeveen, 05169-506.

vrije pagina |

VRIJE PAGINA

Om te voorkomen dat MO een al te saai mededelingen-weg-gooi-blad wordt, hebben de samenstellers na enige onderlinge discussie (dat wel) besloten er ook een pagina tegen aan te gooien, waarop ieder die daar behoefte aan heeft meningen kan ventileren. Omdat dergelijke bijdragen voor het Nul-nummer natuurlijk nog niet verwacht konden worden, heeft een van de samenstellers, Wil van de Leur, zich gretig op deze eenmalige buitenkans geworpen en de hieronder volgende stukjes geschreven. Schrijf hem weg.

ACHTERHUIS FOREVER

Achterhuis is prima. Niet omdat hij gelijk heeft, maar omdat zijn voorstelling klasse heeft en er - bij voorbaat gewonnen - weddenscappen op de reacties van het publiek vallen af te sluiten. Zoals die goeie van de (hypocriet?) bezorgden die stellen dat Hans "rechts in de kaart speelt".

Zij vergeten dat Achterhuis "links" allang in de kaart gekeken heeft en daarom juist zich beijvert voor het Zero Based Budgetting System, oftewel de Nul-optie.

Daarom ook is hij als flankerend filosoof zowel aan de zijde van de Geertsema's als de Van der Louws aan te treffen.

Het volledig verdiende voorlopig hoogtepunt was ongetwijfeld vlak voor Kerstmis op de buis te zien. Toen na enig heen en weer gepraat (over de open haard in zijn toilet) Molly Geertsema als devote kerstwens desgevraagd aan Mies en het volk toevertrouwde, dat alle Nederlanders de Kerstdagen zouden moeten besteden aan het lezen van De Markt van Welzijn en Geluk.

Kortom klasse. Wat bleef knagen was echter de vraag waarom Achterhuis zijn Ilich-transplant indertijd beperkte tot de welzijns-sektor. Op andere terreinen (als volkshuisvesting, arbeid, sociale zekerheid) vallen immers minstens zo goeie grappen te beleven en hakt het afhankelijk maken er ook nog eens harder in voor de mensen in het land.

Die knagende onrust werd weggenomen door Vrij Nederland (6-3-'82) waar in de rubriek Lex Dura een kennelijke jurist hevig protest aantekent tegen Hans, omdat deze nu aan de "juristerij" begint. Achterhuis heeft vastgesteld dat de "rechtswinkels" als paddestoelen de grond uit gekomen zijn, in zeven jaar stegen de hulp-budgetten van 30 naar 400 miljoen.

Et voilà: ook hier schiep het aanbod zijn eindeloze vraag.

De VN-jurist verweert zich krampachtig (we kennen dat uit het welzijns-werk al, l'Histoire se repète) met onzinnige opmerkingen als:

- dat de zaak gecompliceerder ligt dan dat die kan worden afgedaan met opmerkingen over een beroepsgroep die z'n zaakjes maar mooi voor elkaar heeft;
- dat gegeven bestaande machts-verschillen zonder rechtshulp de "have-nots" het helemaal verliezen van degenen die al macht hebben;
- dat Achterhuis argumenten aandraagt voor bezuinigers, waardoor de klanten de dupe worden.

Kortom dezelfde rot-smoesjes waarmee indertijd vanuit het welzijns-werk op Hans werd gereageerd.

Maar het knagend gevoel is over: Achterhuis heeft de andere sectoren niet vergeten, maar werkt de zaak per departement af. N.B.: vooral defensie kan leuk worden, omdat daar blijkens de bezuinigingsvoorkeuren van het Nederlandse volk het aanbod er niet eens in geslaagd is zijn eigen vraag te scheppen.

"CENSUS"-KIESRECHT

Ter nadere verklaring van het grootscheepse niet ter stembus gaan van zo velen bij de recente Staten-verkiezingen dook de NRC (27-3) maar eens in het diepe en vroeg een aantal opbouwwerkers om hun visie op dit verschijnsel.

Een buurtwerker uit Amsterdam-Oost gooide het in hoofdzaak op een -tenminste tijdelijk - protest tegen de Ziektegeld-plannen, terwijl de mensen in de volksbuurten zich toch al allewege gekonfronteerd weten met stijgende woonlasten: men voelt zich in de steek gelaten. Opbouwwerker Christ van der Meer uit Den Haag stelt ronduit: Het politieke bedrijf in de Schilderswijk is failliet. Van de 19.574 stem-gerechtigden in de Haagse Schilderswijk namen er nog 6.699 de moeite. Ook hij verwijst naar de bezuinigingsplannen: 80% van de mensen heeft minimale inkomens, terwijl bovendien de beroeps-structuur in de wijk zo is (bouwvakkers/vuilophalers) dat het ziekte-verzuim hoog ligt. Ook het hoge percentage buitenlanders - 50% - ziet hij als een van de determinanten.

De Rotterdamse opbouwwerker Kees van Helvert - Afrikaanderwijk - noemt de onbekendheid met het Provinciale-Staten-werk als een van de factoren, maar stelt ook: Ik geloof dat de bewoners het vertrouwen in de parlementaire democratie hebben verloren. In stijl en manier richt die zich op de middle class. Ik wil niet zeggen dat dat ook zo is, maar in de presentatie lijkt het zo. Het is te hopen dat de wegblijf-score een eenmalige protestaktie is, waarvoor de onbekende Staten-verkiezingen als kapstok hebben gediend. Want een zelf-gekozen her-invoering van het Census-kiesrecht (alleen de hoge standen gaan ter stembus) helpt de laagste inkomens-groep geen steek. Misschien helpt het wat wanneer de politieke partijen de stem van het volk serieuzer nemen: tüssen de verkiezingen!

BEWONERS-DESKUNDIGEN STADSVERNIEUWING

Wijkkrant Klarendal uit Arnhem (1-'82) noemt het gemeente-beleid een lachertje. Wat wil het geval. De verbouw-winkels in een tweetal stadsvernieuwingsgebieden moesten in juli '81 dicht, de verbouwleiders en hun administratieve assistentie kwamen op straat te staan. En, zoals de wijkkrant meldt, een Gemeente-ambtenaar kreeg de ondenkbare en onmogelijke taak om in plaats van deze verbouw-leiders hun werk te verrichten.

De wijken waren uiteraard in beroep gegaan tegen het ontslag van hun eigen verbouw-leiders. Kortom een vertrouwd liedje. Maar het leuke komt nog: omdat de gemeente-ambtenaar er nou zo veel werk bij kreeg, bleef zijn eigen werk liggen. Maar geen nood, want er was nu immers een baan-loze verbouwleider. Deze is nu in het kader van een werkgelegenheids-regeling in gemeentelijke dienst genomen. En dat kost, zoals Wijkkrant Klarendal vaststelt, de gemeente geen cent.

In de Utrechtse stadsvernieuwingswijk Oudwijk werd ook gedurende langere tijd strijd gevoerd om het "eigen" verbouw-bureau te behouden. Een strijd die nodig was vanwege gemeentelijke plannen dit bureau in te lijven in de grootschalige structuur van de Gemeentelijke Dienst. Op de onlangs afgesloten Europese Stadsvernieuwings Campagne stond van bewoners-zijde steeds één zaak keihard vast: de eis te kunnen beschikken over éigen deskundigheid, die werkt vanuit een opdrachts- en vertrouwensbasis in de buurt zelf. Vastgesteld moet worden dat lokale politici te vaak uitsluitend koersen op de oude concepten van de ambtelijke hiërarchie en organisatie-opvattingen. En daardoor missen zij kansen om vertrouwen te geven en te winnen.

Wil van de Leur

voorzitter wijkgemeenschap Ommoord/Rotterdam: BEZUINIG DE DEEL-GEMEENTEN WEG!!

Mijn eerste contact met de deelgemeente Prins Alexander dateert van augustus 1977.

In die periode "solliciteerde" ik naar een plaats in de door de deelgemeente op te richten wijkwelzijnsgroep Ommoord. Een jaar later werd ik lid van het Algemeen Bestuur van de Stichting Wijkgemeenschap Ommoord (SWO), een bewonersorganisatie, van welke stichting ik in november 1979 voorzitter werd.

Toen ik mijn activiteiten in de wijk Ommoord begon, draaide de deelgemeente Prins Alexander al enkele jaren.

Deze vorm van bestuurlijke decentralisatie is de bewoners van bovenaf opgelegd. Het gemeentebestuur vindt dat de deelgemeente het bestuur dichterbij de bewoners brengt en dat de bewoners zich hierdoor nauwer betrokken zullen voelen bij het beleid dat wordt gevoerd en bij de beslissingen die daaruit voortvloeien.

Van het feit dat de invoering van het deelraadsbestel wel een paar slordige duiten zou gaan kosten, leek een aantal jaren geleden althans, niemand wakker te liggen; decentralisatie was nodig om de bewonersparticipatie te bevorderen.

Hoe werkt die participatie nu in de praktijk?

Ten eerste is er voor iedere commissie-of deelraadsvergadering gelegenheid tot het stellen van vragen over onderwerpen, die niet op de agenda staan. Vervolgens bestaat er de mogelijkheid om als belangstellende aan de discussie in de raad of commissie deel te nemen. Er wordt van deze mogelijkheden echter nauwelijks gebruik gemaakt; het aantal belangstellenden bij een deelraadsvergadering zijn op de vingers van twee handen te tellen, op een commissievergadering zijn er nog minder.

Anders is het als er voor de doorsnee-bewoners echt belangrijke zaken aan de orde komen, zoals b.v. de vraag of er een metro (ondergronds) of een sneltram (bovengronds) moet komen. Bij zo'n vergadering vindt je soms wel enkele tientallen bewoners.

Om bij het voorbeeld van de metro/sneltram te blijven; hier toonden de bewoners heel duidelijk dat zij tegen een bovengrondse sneltram waren, die hun wijk in moten zou hakken en uit het oogpunt van veiligheid niet acceptabel werd geacht.

Het gemeentebestuur bleek echter de metro/sneltram als een bovenwijkse voorziening te beschouwen en legde het advies van de deelgemeenteraad naast zich neer.

De deelgemeente laat niet na, keer op keer oproepen aan de bevolking te richten om toch vooral de vergaderingen bij te wonen en aldaar aan de discussies deel te nemen.

"Wij zien en horen u graag", zo stelt men.

bedroevende verkiezings-opkomsten

Bij de deelraadsverkiezingen in 1980 bleek slechts 42% van de bewoners in de deelgemeente Prins Alexander aan de verkiezingen te hebben deelgenomen. Dit percentage dat vergeleken bij andere Rotterdamse deelgemeenten nog vrij hoog was, is zeker te danken aan het hoge aantal bejaarden in dit gebied, die tot de traditionele stemmers gerekend mogen worden.

Ook de wethouder van Wijkaangelegenheden nam met grote zorg kennis van de ongeïnteresseerdheid van de bewoners en beloofde in september 1980, bij de installatie van de nieuwe deelraad, een budget voor een voorlichter te zullen creëren, die het functioneren van de deelraad aan de bevolking moest duidelijk maken.

Na een jaar van professionele voorlichting blijkt ook dat geen zoden aan de dijk te zetten.

Het is de meer met de wijk betrokken bewoners intussen ook wel duidelijk geworden, dat ondanks de beweringen van de deelgemeente dat men je zo graag ziet en hoort, de praktijk het tegenovergestelde bewijst. Je wordt als bewoner wel aangehoord - de beleefdheid vereist dat trouwens - maar er wordt nauwelijks naar je geluisterd. De kaarten zijn binnenskamers al geschud en de mening van bewoners doet de reeds ingenomen standpunten niet meer veranderen. En je moet je zeker niet teveel laten horen, want dan roept een geïrriteerd raadslid, dat de publieke tribune nu maar eens moet zwijgen.

kosten 2½ miljoen per jaar

Met de bezuinigingen in het achterhoofd is men op gemeentelijk niveau toch wel wat aan het terugkomen op eerder genomen beslissingen, die inhouden dat praktisch heel Rotterdam in deelgemeenten moet worden opgesplitst. In ieder geval wil men het tempo van invoering gaan vertragen en wellicht minder deelgemeenten gaan creëren, dan oorspronkelijk de bedoeling was. Het kost trouwens nog al wat! De deelgemeente Prins Alexander kost zo'n stordige 2½ miljoen gulden per jaar. Als men hierbij bedenkt, dat in de periode 1982-1986 alleen in de welzijnssector in dit deelraadsgebied al 1 miljoen gulden moet worden ingeleverd, vraag je je toch wel eens af, waarom de deelgemeente kost wat kost in stand gehouden moet worden. Is het dan toch - wat wij in de aanvang al vermoeden - om B. en W. en de gemeentelijke secretarieafdelingen af te schermen tegen die "lastige" bewoners en instellingen in de wijken? Het lijkt er veel op.

Als je als bewoner of instelling de wanhoop nabij bent en je dan uiteindelijk besluit je rechtstreeks tot B. en W. of secretarieafdeling te wenden, krijg je ten antwoord dat je je met je problemen dient te wenden tot het bestuur van de deelgemeente.

Dus toch die "vierde bestuurslaag"!

Omgekeerd blijkt men op gemeentelijk niveau de deelgemeente soms helemaal te vergeten. Regelmatig worden op het stadhuis beslissingen genomen over voorzieningen in het deelgemeentegebied, waarbij de deelgemeente zelfs niet eens om advies is gevraagd.

Resumerend kan ik stellen, dat de wijk Ommoord er geen haar beter van is geworden, sinds de deelgemeente hier werd ingesteld, of je zou belang moeten hechten aan het afgeven van hinderwet- en bouwvergunningen, waarvoor je nu niet meer naar het stadhuis hoeft te gaan.

Bovendien begint het er, nu de bezuinigingen zich steeds duidelijker gaan aftekenen, aardig op te lijken dat de bewoners de rekening gepresenteerd krijgen voor een voorziening, die zelfs niet als nummer 25 of lager op de prioriteitenlijst van gewenste voorzieningen heeft gestaan.

Ik kan me dan ook heel goed vinden in de leus, die ik een andere Rotterdamse bewonersorganisatie heb zien voeren: bezuinig de deel-gemeenten weg!

*Bert Ameling
voorzitter S.W.O.*

idee: woningverbetering én werkgelegenheid

Het wijkcomité "Schieringen" in de Leeuwarder wijk Heechterp worstelt als na-oorlogse woonwijk al jaren met tal van onderhouds- en geriefsproblemen in de woningen. Overleg tussen het Gemeentelijk Woning-Bedrijf en de huurdersvereniging leidde tot een trieste slotsom: verbetering onbetaalbaar. Want werkelijke aanpak zou leiden tot huren rond de 40% van de gemiddelde netto-inkomens.

Met medewerking van het opbouwwerk is nu een alternatief uitgewerkt in het voorstel "Meer Werk én Woningverbetering".

Het hoge percentage werkloze bouwvakkers (in Friesland 33% t.o. 15% landelijk) zou een beperkte investering van SoZa voor de hand liggend maken (opbrengst meer werkgelegenheid, minder uitkeringen). Daarnaast betaalt het Gemeentelijk Woning Bedrijf een deel (uit de reserves) en tenslotte de huurders (m.n. de geriefs-verbeteringen). Op deze wijze ontstaat een betaalbaar verbeterings-plan voor de 1026 na-oorlogse woningen, terwijl ook de werkgelegenheid gediend is met deze oplossing. Een laatste verfijning in het plan is de suggestie om de aannemers dan m.n. bouwvakkers in dienst te laten nemen die (in ruime mate) in de wijk (thans werkloos) voorhanden zijn.

De H.I.D. Volkshuisvesting Friesland heeft al positief gereageerd op de gedane voorstellen. Daarnaast zijn de Hout- en Bouwbonden ingeschakeld en ook Tweede Kamerleden aan het werk gezet met dit plan.

*Wijkcomité Schieringen
Heechterp 14,
8924 GR Leeuwarden
tel. 058-665413*

visnet-principe in de stadsvernieuwing

"De Schilderswijk", wijkkrant van 's-lands grootste stadsvernieuwingsgebied heeft een nieuwe manier van stadsvernieuwing gelanceerd.

In plaats van de grootschalige aanpak (met alle kaalslag- en ont-heemdings-verschijnselen die daaraan vast zitten) zou voortaan volgens het "visnet-principe" gewerkt moeten worden:

"een visnet blijft een visnet, ook wanneer na jaren van gebruik en boeten van de oorspronkelijke touwen niet veel meer over is". En zo moet volgens de "Schilderswijk" een buurt dezelfde buurt blijven hoewel er steeds op kleine schaal verbeterings- en vervangings-operaties worden uitgevoerd. Een ander nadeel van de grote aanpak is dat daardoor de afstand tussen plannenmakers en bevolking noodzakelijk te groot is. Ook dat pleit voor een kleinschalige benadering waarbij

de bewoners weer echt de wetenschap hebben, dat zij de spil zijn waarom de stadsvernieuwing draait.

De krant stelt voor om een drietal buurtjes van elk 100 woningen voor het eerst via deze aanpak te gaan bewerken. Inschakeling van kleine aannemers en bewoners zelf bij de verbeteringen is essentieel. Wat sloop aangaat is de opvatting van de Schilderswijk dat woningen moeten worden gesloopt vanwege hun bouwvalligheid, niet vanwege verwaarlozing. In dat kader past dan ook de opwekking tot een hard aanschrijvingsbeleid bij de grote eigenaren en een aankoopbeleid bij de kleinere.

Haagsche Courant 23-2-'82

slopen nee: behoud wijk c

De Utrechtse wijk C veegt de vloer aan met de gemeentelijke plannen voor de wijk. Dit werd gesymboliseerd door "uit een hoge hoed" de versnipperde gemeentelplannen op de vloer van het stadhuis te strooien. Daarna boden de wijk C-bewoners hun eigen plan over de toekomst aan in de vorm van een buurtplan voor de Willemstraat e.o.. En tenslotte ruimden de buurtbewoners zelf de gemaakte papier-rotsooi weer op. Onder de mededeling dat de gemeente ook maar eens de door haar gemaakte rotsooi zelf zou moeten opruimen.

De Gemeente-plannen omvatten het voorstel om zo'n 52 woningen te slopen, terwijl die volgens de bewoners nog prima kunnen worden opgeknapt. Het rapport "Slopen Nee, behoudt wijk C" is een reactie op de plannen van B. en W.. Bovendien zijn de wijkplannen goedkoper. Niet iedereen hoeft een centrale verwarming en minder steile trap, aldus Paul Koot van de SSWU, die de bewoners technische ondersteuning biedt.

Ook heeft het comité uitgerekend dat sloop en nieuwbouw zo'n vier miljoen duurder uitvalt dan verbetering, terwijl verbetering bovendien het uitzicht biedt op een experiment met "zelfbeheer van bewoners".

Utrechts Nieuwsblad 5-3-'82

VERSLAG NOW/NIMO CONGRES

Op 12 en 13 maart j.l. organiseerde de sectie Opbouwwerkers van de NOW in samenwerking met het NIMO een conferentie in Woudschoten onder de titel: "Opbouwwerk in de jaren '80 - een eigenzinnig instrument in handen van bevolkingsgroepen".

De gevolgen van de decentralisatie-politiek en de bezuinigingsoperaties van die groepen mensen, waar het (lokale) opbouwwerk mee samenwerkt, stonden op het kongres centraal.

Visies op opbouwwerk - zowel vanuit het veld als vanuit het overheidsbeleid - werden gekonfronteerd met de - vaak harde - lokale werkelijkheid van nu.

Het opbouwwerk wordt bedreigd, dat lijkt een duidelijke konklusie. Op grond hiervan is tijdens het laatste gedeelte van het kongres gesproken over strategieën, die op verschillende niveau's moeten worden ontwikkeld om de functie opbouwwerk te behouden.

Ter gelegenheid van het kongres is een map verschenen: "Opbouwwerk in de jaren '80". Ook zal binnenkort het verslag van de konferentie worden gepubliceerd. Beide - verslag en kongresmap - zijn te bestellen bij de NOW, Oudegracht 46bis, 3511 AR Utrecht (tel. 030-334144).

Dorine Winkels

KONFLIKTEN IN ORGANISATIES

In diverse recente artikelen wordt ingegaan op het hanteren van conflicten in organisaties. Het gaat vooral om een themanummer van het Tijdschrift voor Organisatiekunde en Sociaal Beleid (M&O) van juli/augustus 1981, getiteld "conflictescalatie en conflictbehandeling". Hierin zijn onder meer bijdragen opgenomen van Glasl, Prein en Van de Vliert. Deze laatste auteur heeft over hetzelfde onderwerp ook gepubliceerd in het Tijdschrift voor Agologie (september/oktober 1981). In dit verband behandel ik enkele voor opbouwwerkers interessante zaken over conflictbehandeling.

F.Glasl behandelt het proces van conflictescalatie aan de hand van een negen-fasen-model. Hij onderscheidt de volgende fasen:

1. pogingen tot samenwerking met incidenteel afglijden in spanningen en fricties,
2. polarisatie, de stijl van het debat (imponerend gedrag, gekoppeld aan een in het algemeen coöperatieve houding),
3. geen woorden maar daden (non-verbale communicatie),
4. zorg voor het eigen imago en coalities (polarisatie van de beelden die men van zichzelf en van de tegenpartij heeft),
5. gezichtsaanval en gezichtsverlies (het gaat nu om fundamentele waarden: de integriteit van de ander wordt in twijfel getrokken),
6. dreigingsstrategieën overheersen (de realiteitswaarde van de geloofwaardigheid van een dreiging is afhankelijk van de eisen, eventuele sancties, sanctiepotentiëel van de dreiger en eventuele schade bij niet inwilliging van de eisen),
7. vernietiging van het sanctiepotentiëel van de tegenpartij (bijv. het afbreken van controlesystemen),
8. versplinteren van de tegenpartij (directe aanvallen op het zenuwstelsel van de tegenpartij, de omgeving wordt radicaal gepolariseerd, zoals bijv. in het Dennendal-conflict),
9. totale vernietiging en zelfvernietiging (ook de omgeving wordt in de vernietiging betrokken, elke kans op een positieve afloop is verkeken).

Het escalatiemodel biedt aanknopingspunten voor een doeltreffende conflictbehandeling door een interveniërende partij, die - afhankelijk van de escalatiegraad van het conflict - steeds wisselende rollen kan vervullen:

a. "moderator"	: richt zich op opkomende communicatiestoornissen, competitie etc. (fasen 1 en 2),
b. "procesbegeleider"	: richt zich op vertekende waarnemingen van partijen (fasen 3,4 en 5),
c. "bemiddelaar"	: derde partij doet zelf meer inhoudelijke voorstellen en verricht een pendeldiplomatie omdat betrokken partijen zelf niet meer in staat zijn tot directe communicatie (fasen 5 en 6),
d. "arbiter" of rol van "machtsingreep"	: als mogelijkheden tot vruchtbare conflictoplossing op basis van zelfwerkzaamheid van betrokkenen hebben gefaald (fasen 7, 8 en 9).

P.Gerritsen en L.W.J.Kouwenhoven vragen zich in een M&O-artikel met de titel "de armoede van het conflict" af, wat partijen beleven in een conflict. Aangrijpingspunt voor zinvolle conflictoplossingsarbeid vormt de schadeperceptie, die voor alle partijen verschillend is. Elke betrokken partij maakt een afweging in hoeverre voortbestaan dan wel oplossing van het conflict schadelijk voor hem of haar is. Een andere belangrijke factor, die van invloed is op de bereidheid tot meewerken aan conflictoplossing, is de mate waarin de vrijheid en creativiteit van een bepaalde partij afneemt bij voortduren van het conflict.

E.van de Vliert behandelt zowel in M&O als in TvA in twee vrijwel identieke artikelen een preventie-escalatiemodel van conflict-interventie. De auteur ondergraaft de stelling dat preventie goed is en escalatie slecht. Een milde vorm van escalatie kan een conflict aan de oppervlakte tillen zodat het hanteerbaar wordt en daarmee wordt voorkomen, dat het verder escaleert.

H.Prein geeft in zijn M&O-artikel over "een onderzoek naar conflict-hantering door een derde partij" een overzicht van vijf conflict-interventierollen en hun bijdrage aan eventuele oplossingen:

1. "autoriteitsbeslissing" : knoop doorhakken, oplossing opleggen
2. "arbiter" : doet uitspraak over (on)gelijk,
3. "belangenbehartiger" : helpt één partij haar doelen te realiseren,
4. "bemiddelaar" : draagt voorstellen aan, oefent druk uit en is communicatiemedium,
5. "procesbegeleider" : levert procesmatige en procedurele bijdragen.

In het Tijdschrift Financiële Management (1981, nr.3) behandelen C.Malpas-Sands en A.Meyer-Piening een systeem van Zero Base Budgetting. Normaal begint het budgetteringsproces vanuit de budgetopstelling van het voorgaande jaar. Het nieuwe budget is dan louter een aanpassing van het vorige. Z.B.B. daarentegen is een procedure waarbij de uitgaven voor het nieuwe jaar telkens weer ter discussie worden gesteld en vanaf het begin moeten worden verantwoord.

Jelle Dijkstra

boek "lokaal opbouwwerk"

Dr.Ph.Idenburg, Voorzitter van de Harmonisatieraad Welzijnsbeleid, wijst er in zijn voorwoord bij het Samson/Wonn-boek over LOKAAL OPBOUWWERK op, dat deze werkssoort in een tijd van economische crisis meer nog dan daarvoor onze aandacht waard is.

Hij was voorzitter van een symposium dat de Werkplaats Opbouwwerk Noord-Nederland in 1981 organiseerde.

Een aantal beleidsambtenaren van de landelijke en gemeentelijke overheden, enkele wetenschappers, lokale politici en opbouwwerkers hadden zich - eerst schriftelijk - gestort op een artikel van Drs. Nic. van Dijk over de centrale taken van het opbouwwerk.

Vervolgens werd op de studie-dag aan de hand van een aantal stellingen de discussie verder uitgespit. Zowel de "voorzetten" als

de gehele wedstrijd zijn uitgebreid weergegeven in het boekje **LOKAAL OPBOUWWERK**. Interessant leesvoer voor ambachtelijke opbouwwerkers en politiek en ambtelijk verantwoordelijken.

Lokaal opbouwwerk Verkrijgbaar in de boek-
M.Snel, N.van Lijk handel en bij de WONN,
WONN/Samson 1981 de Jerden 9, Drachten
05120-18925

alleen is niks/samen sterk over beweging wao'ers

De Commissie Oriënteringsdagen beschrijft in haar nieuwste rapport hoe de zelf-organisatie van WAO-ers tot stand komt en welke persoonlijke en collectieve drempels daarbij overwonnen moeten worden. Het 104 pagina's tellende rapport biedt veel herkennings-materiaal voor WAO-ers. Zij zullen er veel in kunnen herkennen en er mogelijk ook handvaten in kunnen vinden om isolement te doorbreken. Leer-materiaal dus ook voor opbouwwerk dat ondersteuning biedt aan de werkzaamheden van WAO-organisaties.

Verkrijgbaar bij de Cie.Oriënteringsdagen tegen overmaking van f 12,50 op Giro 3892852 onder vermelding van Gamma-Utrecht Werkmap 19, Cie.Oriënteringsdagen.

Sudergoa 25 jaar in de slag voor de dorpen

De regionale welzijnsstichting SUDERGOA bestaat 25 jaar. Daarom heeft de instelling een klein boekwerkje uitgegeven, dat beknopt weergeeft hoe deze regionale opbouwwerkinstelling is ontstaan en aan welke zaken in verleden en heden aandacht wordt besteed. De laatste tijd ligt een nadrukkelijk accent op de dorpsvernieuwing. Onder het motto "us plattelân wol libje" wordt daaraan gesleuteld door de vereniging van friese kleine dorpen. Het opbouwwerk en de thans functionerende Werkplaats Dorpsvernieuwing geven hieraan beroepsmatige steun. Deze laatste heeft thans ook een bouw-kundige in dienst.

*Adres Werkplaats Dorpsvernieuwing:
Kleine Kerkstraat 2 8601 CN Sneek
tel. 05150-11644 toestel 458-459*

kommentaar op VNG-model verordening Welzijn

Samen met Joint, Gamma en Centrale Raad Gezinsverzorging heeft de NRMW een gedegen commentaar opgesteld op de Model-Subsidieverordening van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. De brochure is een "must" voor wie de lokale verordeningen eens kritisch onder het licht wil houden.

*De brochure, die 84 pagina's telt, kost f 6,- en is verkrijgbaar bij:
NRMW, Eisenhowerlaan 146
2517 KP Den Haag*

MeMo-gids 1982

Onlangs kwam uit de MEMO-gids '82 van de gelijknamige stichting, werkzaam op het terrein van kleinschalig, mens- en milieu-vriendelijk ondernemen. De Gids omvat een schat aan adressen-materiaal op het terrein van transport, techniek, bouw, voedsel-productie en -verkoop, milieu- en natuurbescherming, dienstverlening en advisering.

Kosten f 5,- (bij meer dan 10 ex. f 3,-) bij Stichting MeMo, Antwoordernummer 10601 1000 RA Amsterdam

cheque-list eigen bedrijf

Een groot aantal instanties heeft "gezamenlijk" een heldere cheque-list samengesteld van alles wat er komt kijken bij het opzetten van een eigen bedrijf. Het boekje EEN EIGEN BEDRIJF BEGINNEN levert bruikbare informatie bij de ontwikkeling van kleinschalige economische activiteit.

huis in eigen hand

"Huis in eigen hand" is een uitgave van Katernen 2000, waarin uitgebreid informatie wordt gegeven over de mogelijkheden en problemen bij het zelf ter hand nemen van woon-, bouw- en verbeteringsvraagstukken. Daarnaast is een goede literatuurlijst opgenomen, alsmede een adressen-lijst voor ondersteuning en informatie.

<i>Katernen 2000</i>	<i>Initiatief-groep doe het</i>
<i>Postbus 2000</i>	<i>zelf huisvesting</i>
<i>3800 AA Amersfoort</i>	<i>Henri Polaklaan 12b</i>
	<i>1018 CS Amsterdam</i>

werkplan opbouwwerk nieuwegein

Het opbouwwerk in Nieuwegein geeft in een kleine brochure helder aan waaraan het tot heden werkte; en welke taken op korte termijn zullen worden aangepakt. Vier functies zullen in de komende tijd vervuld worden: opbouwwerk (als ondersteuning bewonersgroepen), ondersteuning welzijnsplanning, ontwikkelings-functie (bevorderen "nieuw beleid" bij overheid en maatschappelijke organisaties) en ten slotte de "ombuds-functie" (sociaal raadswerk t.b.v. personen en groepen die in de knel van de organisaties en overheidsdiensten geraakt zijn). Behalve de kleine (populaire) versie is ook een diepgravender evaluatie en toekomst-bepaling verkrijgbaar.

*Raadhuisplein 5
3433 ZA Nieuwegein
tel. 03402-61414*

Nimo-konferentie Werkgelegenheid

De reacties tijdens en na de conferentie over opbouwwerk en werkgelegenheid die het NIMO in 1981 organiseerde, lieten zien dat de belangstelling voor vraagstukken van werk en werkloosheid ook onder opbouwwerkers toeneemt.

In 1979 bracht het NIMO de activiteiten van het opbouwwerk in tal van terreinen in kaart.

Deze kaart willen we nu actualiseren op het vlak van bemoeienissen met werk, werkloosheid, economie e.d. Uit praktijkcontacten blijkt immers dat aan deze actualisering behoefte bestaat.

Daartoe zal het NIMO alle opbouwwerkinstellingen benaderen met een aantal concrete vragen.

Maar ook via deze weg wil het NIMO opbouwwerkers uitnodigen contact te zoeken. Interessant is wat er feitelijk wordt gedaan, maar ook de problemen die het oproept en ideeën, suggesties enz. die er zijn.

Gedacht wordt daarbij aan activiteiten in de sfeer van opvang, hulpverlening en belangenbehartiging. Er is daarnaast ook de betrokkenheid bij alternatieve of nieuwe vormen van plaatselijke werkgelegenheid. Bovendien: initiatieven die gericht zijn op het bijeenbrengen van zoveel mogelijk belanghebbenden teneinde plaatselijk meer druk uit te oefenen, gericht op een ander gemeentelijk beleid.

Het spreekt voor zich dat de resultaten van deze inventarisatie zo snel mogelijk weer verspreid worden.

Verder denkt het NIMO dat die resultaten aanknopingspunt kunnen zijn om meer gericht informatie rondom deze thematiek binnen het opbouwwerkveld te verspreiden en ook op te sporen.

Het NIMO is vooral ook geïnteresseerd in ervaringen die zijn opgedaan met plaatselijke vakbonden of vakbondsafdelingen, daar waar het vragen betreft rondom samenwerking en ondersteuning. NIMO, Havensingel 8, Den Bosch, tel.: 073-137295, vragen naar Paul Weijs of Hugo Swinnen.

strijd om de community

Eind vorig jaar is in de reeks Margecahiers het derde deel verschenen: De strijd om de community; over de betekenis en toepassing van nieuwe Engelse opbouwwerkpraktijken.

Het verschijnen van een cahier over dit onderwerp is het gevolg van een sterk groeiende belangstelling in Nederland voor het Engelse opbouwwerk. De ontwikkelingen daar die resulteerden in een ingrijpende gedaanteverwisseling spreken zeer tot de verbeelding. En ze werpen indringend de vraag op wat het Nederlandse opbouwwerk hiervan kan leren.

Genoemd kan worden de belangwekkende methodische revival, geschoeid op professionele leest en geënt op een netwerk van praktijkcontacten, trainingsrelaties en demonstratieprogramma's. Deze professionele toerustinglijn wordt vooral vertegenwoordigd door David Thomas, wiens onorthodoxe ideeën over praktijkontwikkeling en de

rol van het opbouwwerk in sociale planning reeds enigermate in Nederland bekend zijn geraakt, o.m. door zijn optreden op een NI-MO-conferentie in 1979.

Daarnaast kent het Engelse opbouwwerk ook meer of minder uitgesproken marxistische en libertaire tradities. Anders dan in Nederland, waar de wereld van de theorie en ideologie én het werk van alledag nogal gescheiden opereren, vinden in Engeland de theorievorming en het ideologische debat direct hun wortels en toepassing in de praktijk zelf.

Enkele spraakmakende woordvoerders/sters van deze stromingen: Marjorie Mayo, Cynthia Cockburn en Gary Craig, krijgen in deze bundel uitgebreid aandacht.

Tot het ontstaan van meer radicale opvattingen hebben vooral de ervaringen in de zgn. community development projects bijgedragen.

Opgezet als experimentele overheidsprogramma's in de strijd tegen de armoede, economische achteruitgang en stedelijk verval zijn uit de praktijk van het werk paradoxalerwijs onthullende analyses opgekomen, die de kapitalistische, versluiserende functie van de sociale programma's van de staat genadeloos blootleggen. Eén van deze CDP's, welke internationaal nogal de aandacht getrokken heeft, namelijk het London Docklands project, is als case in deze bundel opgenomen.

Mede gevoerd door de inzichten uit de meer libertair-anarchistische stromingen, geworteld in de community action beweging, waarbij ook de invloed van de vrouwenbeweging duidelijk aanwijsbaar is, heeft een en ander gevoerd tot een fundamentele verlegging van de opbouwwerkpraktijk. Die ontwikkeling kan gekenschetst worden als een radicale transformatie van de kleinschalige buurtbenadering tot een politieke en materialistische praktijk. De strategie is gericht op het creëren van een breed draagvlak van belangengroepen ter beïnvloeding van het lokale politiek-economische systeem. Het opbouwwerk fungeert in deze als organisatie-ontwikkelaar, die hulpbronnencentra (resource centres) opzet, coalities aangaat met stedelijke bewegingen, bruggen slaat tussen deze beweging en de vakbonden en van daaruit campagnes en acties voert voor de strijd om het beheer van de community.

Margecahier 3 staat onder redactie van Wim van Rees, iemand die zoals ook al gebleken is uit zijn artikelen in Marge, zeer goed is ingevoerd in het Engelse opbouwwerk. Dit geldt ook voor de andere auteurs van dit boek. Naast de bijdragen van deze Nederlandse auteurs zijn ook enige originele, vertaalde Engelse bijdragen opgenomen.

Marge-cahier no.3 is verkrijgbaar in de boekhandel à \$ 29,50 of rechtstreeks te bestellen bij Van Loghum Slaterus, Postbus 23, Deventer, tel.: 05700-10811.

Henk Weijnen

leren in opbouwwerk

In het huidige opbouwwerk tekenen zich nieuwe strategieën en accenten af. Materiële achteruitgang en werkloosheid leiden ertoe

dat steeds meer mensen naar de rand van het bestaan worden gedrukt. De problemen werken ook sterker op het individuele leven van mensen in. Dit maakt dat opbouwwerkers met grotere weerstanden te maken krijgen: toenemende berusting, moedeloosheid en het gevoel dat men niets aan de eigen situatie kan veranderen. Voor het opbouwwerk betekent dit o.a. de noodzaak van meer aandacht voor het stimuleren van leerprocessen, het werken aan leren van ervaring, kortom voor "leren in opbouwwerk".

Rond dit thema organiseren het Nederlands Instituut voor Maatschappelijke Opbouw en de Werkplaats Opbouwwerk Noord-Nederland samen met een voorbereidingsgroep op 3 en 4 juni 1982 een conferentie. Doel van de conferentie is de tot nog toe opgedane inzichten rond het thema "leren in opbouwwerk" in ruimere kring te bediscussiëren en methoden en theorieën verder te ontwikkelen. Tezeer is men er in het recente verleden van uitgegaan, dat het in het opbouwwerk gaat om de oplossing van problemen zonder meer zonder aandacht voor leerprocessen en de rol die opbouwwerkers hierbij kunnen spelen. De hiervoor vereiste houding en benodigde vaardigheden zijn onder opbouwwerkers nog geen gemeengoed en ook de tijd en de ruimte om aan leeraspecten te werken wordt opbouwwerkers niet altijd gegund.

Vorig jaar zijn rond "leren in opbouwwerk" een drietal workshops met eerste lijns opbouwwerkers gehouden. Het materiaal dat deze bijeenkomsten hebben opgeleverd zal op de conferentie van 3 en 4 juni worden ingebracht. Daarnaast zullen ook de resultaten van een vóóronderzoek met opbouwwerkers rond het thema leren een rol spelen.

De conferentie wordt gehouden in vormingscentrum Oud Poelgeest te Leiden en staat open voor 50 deelnemers, waarvan de ene helft bestaat uit eerstelijnsopbouwwerkers en de andere helft uit mensen die vanuit de tweede lijn met het thema te maken hebben. Men kan zich opgeven door vóór 15 april een aanmeldingsformulier aan te vragen bij het NIMO, Havensingel 8, 5211 TX 's-Hertogenbosch, 073-137295. Kosten \$ 125,- per persoon (inclusief congresmap), over te maken na bericht van definitieve "plaatsing".

10 jaar een vuist tegen sloop

Het accent is vooral gelegd op hoe bewoners en het comité zelf deze tien jaren hebben beleefd. Er is vooral gebruik gemaakt van het archief van het comité en er zijn met comitéleden en wijkbewoners interviews gehouden. Deze interviews leverden het materiaal op om tussentijds en achteraf een balans op te maken. Deze terugblik of balans door het comité zelf betreft dan het eigen functioneren, de relatie met achterban, bestuurders en ambtelijke diensten, en de steun van de deskundigen.

Het feitelijk verslag gaat over een periode van tien jaren die in twee fasen is op te delen.

De eerste fase is die van vooral actie voeren om sloopplannen van de gemeente tegen te houden. De tegenstelling tussen gemeente en aktiekomitee over slopen of renoveren duurt vanaf 1970 tot 1974.

Uit de beschrijving van deze eerste jaren komt naar voren dat besluitvorming, of beter het achterwege blijven daarvan een wezenlijke rol heeft gespeeld. Het comité is erin geslaagd om deze beslissend in haar voordeel te doen keren. Vooral door vroegtijdig eigen deskundigheden in de arm te nemen, zoals opbouwwerk en bouwkundigen, en door het levendig houden van de aktiebereidheid van bewoners.

Onder voortdurende druk van bewoners is het dan ook te danken dat in 1974 het politieke besluit tot renovatie valt. Hierna verandert er veel voor het comité.

In de tweede fase scheidt de overgang van aktie voeren naar uitvoering en samenwerking totaal andere verhoudingen. In principe hebben gemeente en comité nu immers hetzelfde uitgangspunt. Uit de beschrijving komt naar voren dat ook in deze fase de besluitvorming, of beter de besluitvorming tijdens de uitvoering een belangrijke rol speelt. Het comité weet te bereiken dat er een bouwteam komt waarin het als zelfstandige partij zitting heeft. Het consequent vasthouden aan het uitgangspunt van bewonersvertegenwoordiging leidt ertoe dat het comité greep blijft houden op de verdere voortgang van de renovatie.

Uiteindelijk wordt, na veel vertraging en de nodige conflicten over kwaliteit van de uitvoering, wisselwoningen, woningtoewijzing en aanbesteding de laatste woning in 1980 opgeleverd.

Van de 308 woningen zijn er dan 230 gerenoveerd. De rest is gesloopt om plaats te maken voor spelen, groen en parkeren. De huren zijn betaalbaar gebleven en de kwaliteit is er niet minder om geworden.

Het comité toont na deze tien jaren vooral aan dat een buurt veel aankan, dat bewoners goed kenbaar kunnen maken wat ze willen in een buurt.

Het verslag (84 pagina's) "Tien jaar een vuist" is voor \$ 19,- (inclusief porti) bij het NIMO te verkrijgen.

Adres: NIMO, Havensingel 8, 5211 TX 's Hertogenbosch (tel.: 073-137295; giro 1971700 onder vermelding van "308").

vrouwen-projekt NOW

In het kader van het projekt "vrouwen en opbouwwerk" organiseert de sektie opbouwwerk van de NOW van 21 t/m 23 april 1982 Studiedagen voor vrouwen en mannen, die werkzaam zijn in het opbouwwerk.

Deze dagen zijn een onderdeel van het projekt, dat als uiteindelijk doel de uitgave van een werkboek "vrouwen en opbouwwerk" heeft, waarin de mogelijkheden, die het opbouwwerk kan bieden aan vrouwen (groepen), uitgewerkt worden naar de methodische en beleidsmatige aspecten.

Er is een studiemap samengesteld, waarin onderwerpen aan de orde komen als "welke zijn voorwaarden om te werken met vrouwen (groepen) in het opbouwwerk", "welke (methodiek) ontwikkeling vindt plaats in zowel specifiek vrouwenwerk als in algemeen opbouwwerk?", en "is ondersteuning van vrouwen (groepen) een beleidspunt in de instelling?".

De studiedagen zijn niet bedoeld als bijscholing of methodische ondersteuning, maar op basis van de studiemap en op basis van de kennis en ervaring van de deelnemers/mers wordt er aan een verdere invulling van deze vraag gewerkt.

In eerste instantie zijn de studiedagen gericht op opbouwwerkers, die zich in haar werk doelbewust op vrouwen richten en hierin een duidelijke praktijk hebben opgebouwd (ook wat betreft algemeen opbouwwerk). Bij het bestuderen en bespreken van mogelijkheden, die het opbouwwerk kan bieden aan vrouwen(groepen), is een uitwisseling met mannelijke collega's, die nog steeds de meerderheid van het aantal werkers uitmaken, wenselijk. Daarom wordt op deze studiedagen aan een aantal mannelijke opbouwwerkers de gelegenheid geboden om met elkaar uit te werken wat hun mogelijke bijdragen als opbouwwerker en als man zijn bij het werken met vrouwen(groepen).

Deze dagen vinden plaats van woensdagavond 21 april t/m vrijdagmiddag 23 april 1982, in het conferentiecentrum Woudschoten te Zeist. De deelnameprijs bedraagt \$ 100.-- (voor NOW-leden \$ 80.--). Belangstellenden kunnen een uitgebreide beschrijving en een aanmeldingsformulier voor de studiedagen aanvragen bij de sectie opbouwwerkers van de NOW-Oudegracht 46bis - 3511 AR Utrecht - tel.: 030-334144.

ONDERSTEUNING VAN BASIS-GROEPEN

Voor veel buurtgroepen, actief met stadsvernieuwing, leefbaarheid in de eigen wijk, met buurtbijeenkomsten en wijkkrant, ontstaat na verloop van tijd de behoefte aan een pas op de plaats. Uitwisseling met andere buurtgroepen, meer inzicht in het gemeentelijk functioneren en bestemmingsplan- en huurvaststellingsprocedures zijn wensen die naar voren kunnen komen.

Twee instellingen hebben in de loop der tijd een rijke ervaring opgebouwd met bewonerskursussen.

Werkgroep 2000 verzorgt momenteel kursussen in Den Bosch en Delft en ontwikkelt informatiemateriaal waarmee bewonersgroepen in de toekomst zelf kursussen kunnen gaan organiseren. Er bestaat dit jaar nog ruimte bij de Werkgroep 2000 om enkele kursussen op te zetten. De cursus duurt 6 à 8 avonden en het programma wordt de eerste avond samen met de deelnemers opgesteld. De eigen vragen en problemen komen dan in ieder geval aan bod.

Het Nederlands Centrum voor Democratische Burgerschapsvorming NCDB is in 1978 gestart met weekends voor mensen die actief zijn in buurtacties. Ze doen het nu één keer per jaar en de verslagen zijn ook voor niet deelnemers leesbaar en bruikbaar.

Voor bewonersgroepen uit bepaalde wijken zijn er introductieavonden. In b.v. het verslag "Wie wat hoe in Pijlswaard" kun je lezen hoe het daar toe ging.

In samenwerking met de stadsvernieuwingsgroepen van Amsterdam is de uitgebreide "Scholingsmap '82" ontstaan. Hoewel de map is toegespitst op Amsterdam kan de inhoud met: "hoe komt de huur zo duur; achterstallig onderhoud; woningverbetering, woonruimteverdeling, korporaties en bewonersgroepen" ook elders haar diensten bewijzen.

Het NCDB wil waar gevraagd, adviseren en meedenken over mogelijkheden en opzet van - door anderen te geven - kursussen.

De adressen:

Werkgroep 2000, Postbus 2000, 3800 AA Amersfoort, 033-724224

NCDB, Singel 311, 1012 WJ Amsterdam, 020-245265.

buurtkrantkursus

De buurtkrantkursus is een vrijwilligerskursus voor mensen, die voor hun eigen wijk of buurt een krantje maken. De buurtkrantkursus bestaat uit een aantal bijeenkomsten, waarvan de eerste een diaserie met een inleiding is. De diaserie met geluidsband is gemaakt door "Tegenlicht", een kollektief voor audiovisuele producties uit Den Bosch.

In de serie bezoekt een redactie-lid van een beginnende buurtkrant de redactie van een bestaande buurtkrant. Zij is daar om te informeren hoe de redactie werkt. Zij krijgt te horen hoe zij aan hun onderwerpen komen, welke daarvan uiteindelijk in de buurtkrant opgenomen worden, hoe zij met ingezonden brieven omgaan etc.

De diaserie geeft een stroom van informatie, waarvan de bedoeling is, dat al die onderwerpen later in de cursus terugkomen en uitgediept worden. In andere bijeenkomsten worden het schrijfproces, lay-out, druktechnieken en nieuwsgaring behandeld. De cursusopzet is zo, dat opbouwwerk/st/ers de buurtkrantkursus voor de vrijwilligers organiseren. Opbouwwerk/st/ers zijn natuurlijk geen deskundigen op alle terreinen. Zij kunnen er deskundigen uit eigen plaats bijhalen. Bijv. een journalist van de plaatselijke krant. Het Werkcentrum Opbouwwerk Zuid-Holland gaat de ervaring van beroepskrachten, die met deze cursus gewerkt hebben/gaan werken bundelen in een werkschrift.

Nadere informatie:
 WERKCENTRUM OPBOUWWERK
 ZUID-HOLLAND
 Joop Verstegen, tel: 078-141443

konferentie-boek opbouwwerk in het noorden

Eind januari werd te Groningen de Conferentie Opbouwwerk in het Noorden georganiseerd, waar enkele actuele thema's in het opbouwwerk besproken werden. Ook werden opbouwwerkprojecten gepresenteerd d.m.v. videobanden en diaseries.

Het conferentieboek dat enkele lezenswaardige artikelen bevat van meer algemene aard (niet specifiek gekoppeld aan de conferentie) is nog verkrijgbaar. Na overboeking van § 6,- op gironummer 3731791 t.n.v. de WONN te Drachten, onder vermelding van "Bestelling CONboek" zal dit worden toegezonden.

whose business is business

"Enige tijd geleden verscheen een Engels onderzoeksrapport getiteld "Whose business is business?", over een dertigtal lokale initiatieven m.b.t. "gemeenschapsondernemingen".

Een samenvatting en bespreking van dit rapport kan besteld worden door overmaken van § 5,- (incl. portiekosten) op gironr. 1971700 t.n.v. Nimo-publikaties, Havensingel 8 te Den Bosch, onder vermelding van: Werk voor Mensen en niet voor Winst.

Bas Treffers (ANIB): RELATIES VERBETEREN

Vier landelijke (arbeidsongeschikten-)organisaties en drie plaatselijke organisaties op het gebied van opbouwwerk zijn indertijd rond de tafel gaan zitten om zich te beraden op (delen van) de WAO-problematiek en wat daaraan te veranderen zou zijn. Veel van die beradingslagen is op papier gezet en één van de konklusies werd als volgt samengevat: het is een erkende waarde in de samenleving dat burgers invloed hebben op zaken waarvan zij in hoge mate afhankelijk zijn. Mijn (ANIB-)praktijk leerde me dat dit niet opging en -gaat als we het hebben over uitkeringsgerechtigden en hun afhankelijkheid van het sociaal verzekeringssysteem. De politieke kanalen alsmede die van belangenbehartigers blijken niet toereikend te zijn voor burgers als kiezer of voor burgers als lid van een vak- of belangenorganisatie om invloed uit te oefenen op adviserende en uitvoerende organen. Hier rijst ook de vraag of de vakbeweging wel adequaat belangen kan behartigen op dit terrein, daar deze ook bestuursverantwoordelijkheid draagt in de genoemde organen. De ANIB is van harte achter het experiment gaan staan en heeft gedurende de vormgeving van het projekt meegedacht. Het belang dat wij er in zien is, dat de ontstane versnippering van WAO-organisaties, waar zij gemeenschappelijke belangen hebben, een halt wordt toegeroepen. Dat er formele relaties komen tussen belangenorganisaties van arbeidsongeschikten en de uitvoerende organen en dat hiermee ook aanzetten gegeven worden invloed te kunnen uitoefenen op (op handen zijde?) veranderingen in het sociaal verzekeringsstelsel.

Het experiment zoals dat nu begint te lopen, zal het lang niet altijd makkelijk hebben gezien de emotionaliteit waarmee betrokkenen vaak reageren op de problemen, waarmee men gekonfronteerd wordt. Arbeidsongeschikten zullen moeten leren dat zij de energie, die daarbij vrijkomt, moeten aanwenden om veranderingen te bewerkstelligen, niet meer om onderling te kissebissen. Want daar varen anderen wel bij.

Bas Treffers

REGIONALE PLATFORMS

ARBEIDS-ONGESCHIKTEN-ORGANISATIES

In de zeventiger jaren ontwikkelde het Leeuwarder opbouwwerk een voorstel tot ondersteuning van arbeidsongeschikten-organisaties. Een door de Afd. Samenlevingsopbouw van de NRMW ingestelde werkgroep, waaraan de ANIB (Algemene Nederlandse arbeidsongeschikten- en Invaliden Bond), de NFA (Nederlandse Federatie Arbeidsongeschiktenorganisaties) en later ook het Landelijk WAO-beraad deelnamen, alsook opbouwwerk-instellingen uit Limburg, Rotterdam en Leeuwarden en het Nimo, heeft zo'n twee en een half jaar aan die voorstellen geschaafd en onderhandelingen gevoerd met de hoofdkantoren van GAK, GMD en het Ministerie van CRM. In eerste aanleg luidde het voorstel dat de regionale platforms van Arbeidsongeschikten-organisaties vanuit hun optiek zouden onderzoeken en bepleiten welke verbeteringen in de relaties met sociale zekerheidsorganen noodzakelijk zijn. En dat daarnaast organen als GAK en GMD intern soortgelijke vernieuwings-onderzoeken en -voorstellen zouden ontwikkelen. Bestuur en Hoofd-directies van deze organen namen daar echter afstand van.

Daarom moest de optie dat veranderingen ten gerieve van de arbeidsongeschikten zowel van buiten- als van binnenuit bewerkstelligd konden worden, verlaten worden.

Resteerde wat nu in werking gezet zal worden: het versterken van de belangen-positie van de arbeidsongeschikten-organisaties middels eigen onderzoek en actie. GAK en GMD hebben wel hun distriktskantoren opdracht tot medewerking gegeven. Op centraal niveau blijft hun deelname echter beperkt tot het "op waarnemers-basis" deelnemen aan de door CRM voorgestelde officiële begeleidings-commissie. Op dezelfde basis neemt daaraan ook de Sociale Verzekerings Raad deel, die belast is met het toezicht op de uitvoeringsorganen sociale zekerheid.

Navolgend een korte uiteenzetting over dit experiment.

problemen rond de wao

Een ontstellend groot aantal mensen in ons land is arbeidsongeschikt verklaard. Zij zijn uitgestoten uit het arbeidsproces, niet omdat er geen werk meer zou zijn, maar om individuele, "medische" redenen. Althans zo zit het officieel in elkaar, maar van verschillende kanten worden vraagtekens gezet:

- is er, gegeven de hoge aantallen arbeidsongeschikten, misschien iets mis met de aard en organisatie van onze arbeid?
- zit er in de cijfers niet een "stuk verborgen werkloosheid" verstopt?

Vragen die harder gesteld worden naarmate de economische toestand verslechtert, want sociale voorzieningen moeten - naar bekend - door de samenleving als geheel worden "opgebracht".

Daarnaast is het zo dat de vele honderdduizenden arbeidsongeschikten in feite beroofd zijn van de belangrijke zingeving en tijdsbesteding die de arbeid biedt. Sterker nog: zij weten en voelen dat ze er op aangezien worden niet meer "mee te draaien". En soms zelfs wordt hen een profiteursmentaliteit aangewreven.

afhankelijk van organen en instanties

Erger nog is de afhankelijkheidssituatie waarin arbeidsongeschikten verkeren: zo hangt de hoogte van de uitkeringen waarvan zij moeten leven af van een beoordeling door derden; deskundigen op het terrein van arbeid, sociale verzekering en medische wetenschap.

Dikwijls is die afhankelijkheid nog groter, omdat heel wat arbeidsongeschikten ook nog andere voorzieningen nodig hebben, zoals aangepaste woon- en vervoersvoorzieningen.

Weliswaar zijn de rechten op uitkeringen en voorzieningen keurig wettelijk geregeld, maar het niveau ervan is - zeker onder de druk van de sociaal-economische omstandigheden - niet zeker.

En de organen die zorg dragen voor de uitvoering van een en ander zitten erg ingewikkeld in elkaar.

Daar komt nog bij dat de Wet wel allerlei individuele rechten en ook beroepsmogelijkheden regelt, maar niet geregeld is de mogelijkheid invloed uit te oefenen op belangrijke zaken als de organisatie van de uitvoering van de wet, op procedures en de omgang tussen de cliënten en allerlei medewerk(st)ers van de uitvoeringsorganen.

Ook op een ander front kennen arbeidsongeschikten een grotere afhankelijkheid dan de gemiddelde burger: doordat zij arbeidsongeschikt zijn, heeft deze groep burgers meer dan andere ook veel te

maken met allerlei "zorg-voorzieningen" in de samenleving. Daar treden soms grote problemen bij op, want die voorzieningen werken lang niet altijd goed samen, zodat mensen tussen wal en schip vallen. En ook houden medewerk(st)ers van welzijnsvoorzieningen dikwijls weinig rekening met de omstandigheden waarin arbeidsongeschikten verkeren, of treden zij "betuttelend" op.

zijn er kansen te scheppen?

En ten slotte komen arbeidsongeschikten in opstand tegen het "afgeschreven" zijn: is een Wao-er overal ongeschikt voor, of is hij/zij alleen maar anders-geschikt. Is het niet zo dat - onder bepaalde voorwaarden - arbeidsongeschikten in arbeids- en maatschappelijke kaders taken zouden kunnen verrichten?

problemen rond (zelf-)organisatie

De genoemde bedreigingen en problemen en de uitdaging eigen kansen te scheppen, lijken even zovele uitnodigingen voor arbeidsongeschikten om zich te organiseren.

Hoewel de organisatiegraad van arbeidsongeschikten laag is, gemeten aan het totale aantal, is er wel sprake van organisatie. Aan de ene kant in vakbondsverband, aan de andere kant in arbeidsongeschik-tenorganisaties en groepen. Wat opvalt is de hoeveelheid van allerlei kleinere, plaatselijke organisaties en groepen, wat ook opvalt is de nadruk die daarbinnen gelegd wordt op onderlinge steunverlening bij de verwerking van - dikwijls emotionele - problemen rond het arbeidsongeschikt zijn.

Het is voor arbeidsongeschiktenegroepen en -organisaties niet gemakkelijk grote, meer structurele, vragen aan te pakken. Dat komt voor een deel door de nadruk op het persoonlijke en de kleine groep, maar ook omdat het eigen organisatie-"kader" ook uit arbeidsongeschikten bestaat, waardoor er gaten kunnen vallen in het werk van de groep. En ten slotte treedt tussen die vele groepen en organisaties ook nogal eens wat persoonlijke en groepsrivaliteit op.

platforms voorwaarden-scheppend

De proef met Platforms van WAO/AAW-groepen wil een kader scheppen waarbinnen en waardoor plaatselijke organisaties en groepen van arbeidsongeschikten samen kunnen werken, prioriteiten kunnen stellen en bepaalde problemen aanpakken.

Dat kunnen problemen met uitvoeringsorganen of de Gemeenschappelijke Medische Dienst zijn, maar ook problemen met plaatselijke welzijnszorginstellingen. Ten slotte kunnen het ook eigen initiatieven zijn om - al dan niet experimenteel - arbeidsongeschikten weer een meer volwaardige plaats in de samenleving te bieden.

De aan zo'n plaatselijk Platform deelnemende groepen en organisaties blijven wat hun identiteit en doelen betreft geheel zelfstandig, maar pakken in het Platform bepaalde zaken - waar ze afzonderlijk niet aan toe kunnen komen - gezamenlijk aan.

Hoewel de Platforms in beginsel geheel vrij zijn in de bepaling van hun (lokale/regionale) prioriteiten, mag verwacht worden, dat met name de relatie tot de uitvoeringsorganen (zoals GAK), adviserende en welzijnsinstanties een duidelijke nadruk zullen krijgen.

opbouwwerk-~~o~~ndersteuning

De platforms krijgen de beschikking over de steun van een opbouwwerker/ster. Deze zal worden aangesteld bij de opbouwwerkinstelling ter plaatse, maar werken in opdracht van het platform (i.o.). Behalve vervulling van het werkgeverschap zullen de plaatselijke opbouwwerkinstellingen ook andere faciliteiten bieden (zoals kantoorruimte, administratieve ondersteuning en werkbegeleiding).

De arbeidsongeschiktenorganisaties in Rotterdam en Friesland hebben inmiddels hun opbouwwerker benoemd.

proef in drie regio's

Een en ander zal plaatsvinden in een drietal regio's die nadrukkelijk verschillend van karakter zijn, wat ook gevolgen heeft voor -hoogstwaarschijnlijk- optredende verschillen in aanpak.

Deze regio's zijn:

- Rotterdam
- Limburg
- Friesland

Door middel van een onderzoek zullen de ontwikkelingen in deze gebieden worden gevolgd. Dit onderzoek vertrekt nadrukkelijk vanuit de belangenoptiek van de arbeidsongeschikten.

Dit geschiedt enerzijds om eventuele voor beleid en wetgeving van belang zijnde conclusies te kunnen vastleggen en aanbevelingen te kunnen doen, anderzijds om na te gaan in hoeverre de platforms ook in andere dan de drie "proef"-gebieden van betekenis kunnen zijn als samenwerkingsverband van WAO-groepen en -organisaties op plaatselijk niveau.

Het onderzoek zal worden verricht door het NIMO (Nederlands Instituut voor Maatschappelijke Opbouw).

Een landelijk samenwerkingsverband zal de "coaching" verzorgen van de onderzoeksvoortgang en waar nodig de uitwisseling tussen de regio's onderling.

Daarnaast biedt het samenwerkingsverband de mogelijkheid om zo nodig gezamenlijk contacten te leggen met landelijke instanties of de politiek.

Het versterken van de posities van cliënten in de sociale zekerheid gooit politiek overigens niet zo'n hoge ogen: een vorig jaar door D'66 ingediende motie om de zeggenschap van de cliënten te vergroten, kreeg alleen de Kamerfractie van de P.v.d.A. mee.

Ten slotte kan het landelijk samenwerkingsverband van de regio's ook contacten leggen met spontane soortgelijke initiatieven elders en dienen als voorbereidings-groep voor de door CRM voorziene officiële begeleidings-commissie.

officiële begeleidings-commissie

Door het Ministerie van CRM is een officiële begeleidingscommissie voorzien, waarin zitting zullen hebben: ANIB, Landelijk WAO-Beraad, NFA, CNV, (FNV liet het na langdurig intern beraad afweten), Nimo, het uitvoerend opbouwwerk en Platform, de NRMW, alsmede op waarnemers-basis GAK, GMD en Sociale Verzekerings Raad.

De commissie volgt op afstand de ontwikkelingen en kan ook een doorverbindings-functie hebben naar allerlei instanties. De arbeidsongeschikten-organisaties staan kritisch tegenover het "waarnemen" van GAK en GMD, maar menen (vooralsnog) dat de hele organisatie-opzet voldoende waarborgen biedt.

De financiering van de drie regionale platforms en het onderzoek zijn voor drie jaar verzekerd.

Enige literatuur rond Arbeidsongeschikten-Aangelegenheden

- Alleen is niks, Samen Sterk, Commissie Oriënteringsdagen, Utrecht 1982
- Video-film: Minder dan weinig Meer dan erg (23 min.), Commissie Oriënteringsdagen, Utrecht 1982
- Onderzoek Berenschot, Bosboom en Hegener, naar de uitvoering van de sociale zekerheid op langere termijn, vier delen, verkrijgbaar via de Sociaal Economische Raad, Den Haag: Commissie Sociale Verzekeringen
- Werklozenwerk, preventie-project Midden-Brabant, Drs.E.Talstra, Provinciaal Opbouw Orgaan Brabant, december 1977
- FNV-nota Weerwerk, Amsterdam 1979
- WAO en welzijnswerk, NOW, Utrecht 1978
- Opvang en ontwikkelingswerk voor werklozen en arbeidsongeschikten, Maarten Elling e.a., Provinciaal Opbouw-Organ Brabant, Tilburg, 1980
- "Weg van achter de geraniums", Welzijnsweekblad 28-12-'81
- DISK-Verslagboek WAO-dag november 1978, Amsterdam 1979
- Een beroep op de rechter, C.Schuyt, Deventer 1979
- De WAO in... en uit?, SMO, Den Haag 1979
- Verslag WAO-congres Landelijk WAO-beraad, 1980, Rotterdam 1980
- Arts en arbeidsongeschiktheid, Medisch Kontakt nr. 37, 1980
- Afschatting (AF?-)geschat, Mr.A.van Driel, december 1980
- Wao'er in de mangel tussen werk en handicap, Sociaal Economisch Management, 21 oktober 1981
- Weinig kans op werk is geen invaliditeit, Dr.J.Becker, NRC 25-10-1979
- de WAO'er en zijn latente macht, De Tijd, 10-8-1979
- Mensen en middelen in de sociale zekerheid, A.den Broeder, Beleid en Maatschappij nr. 10, 1981
- Tussen zorg en zelfstandigheid: een samenleving op schaal, Drs.J.Josten, in Tijdschrift Sociale Geneeskunde, nr.56, 1978
- Maandoverzichten arbeidsongeschikten, uit te geven door de Sociale Verzekeringsraad te 's-Gravenhage
- Ter afronding van deze willekeurige greep uit een eindeloze literatuur-stroom zij gewezen op de "reader" over arbeidsongeschiktheid van Eyck e.a., die vorig jaar uitkwam in de sociaal-culturele reeks bij Samson.

Wil van de Leur

EXPERIMENTEN LOKAAL WERKGELEGENHEIDS-BELEID

In vele lokale situaties levert het opbouwwerk op één of meerdere wijzen een bijdrage aan pogingen "iets" aan de grote problemen rond werk en werkloosheid te doen. In z'n algemeenheid kan echter gesteld worden dat het opbouwwerk plaatselijk onvoldoende is toegerust en georiënteerd op het meer systematisch werken aan aspecten van werkgelegenheidsvragen. Gegeven de omvang van het werkgelegenheidsprobleem is een meer gerichte en ook kwalitatief uitgebreidere aandacht van het opbouwwerk noodzakelijk. Het Platform Opbouwwerk en de sectie opbouwwerkers van de NOW hebben daarom besloten gezamenlijk een project op te zetten.

De vraag die hierin centraal staat is: op welke wijze kan het opbouwwerk in lokale situaties bijdragen aan de oplossing van onderdelen van het werkgelegenheidsvraagstuk?

Er zijn inmiddels een tweetal werkverbanden geïnstalleerd, te weten:

- A. Het werkverband Informatie werkgelegenheid dat allereerst tot doel heeft inzichten, ideeën en informatie te spreiden en toegankelijk te maken.
- B. Het werkverband Ontwikkelingsprojecten werkgelegenheid en Opbouwwerk, dat een referentie-punt zal zijn van een aantal lokale opbouwwerk-projecten, die op de één of andere wijze zich gericht met werkgelegenheidsvraagstukken bezig houden.

Nadere inlichtingen omtrent dit project kunnen worden ingewonnen bij:

- Platform Opbouwwerk, Prins Mauritslaan 26, 1582 LS Den Haag, tel. 070-521354
- Sectie opbouwwerkers van de NOW (Herman van Straalen, Ph. Vingboomstraat 50, 5041 GH Tilburg, tel. 013-422843).

thema-dag "vrouwen in opbouwwerk"

Sinds enkele maanden is in Zuid-Holland een groep opbouwwerkers, in samenwerking met het Werkcentrum Opbouwwerk ZH, bezig activiteiten op te zetten op het terrein Vrouwen en Opbouwwerk. Deze groep richt zich hiermee in eerste instantie op de vrouwelijke beroepskrachten in het opbouwwerk en het buurtwerk.

Begin april organiseren zij een eerste themadag rond de vraag "Hoe werk je als vrouw in het opbouwwerk en buurtwerk?" of anders gezegd "Wat houdt een meer vrouwelijke benadering van het opbouwwerk en buurtwerk in?".

Nadere informatie:
 WERKCENTRUM OPBOUWWERK
 ZUID-HOLLAND
 Monique Jongerius,
 tel: 078-141443
 of: 078-131595

werkkonferentie beleidsbeïnvloeding volkshuisvesting

Op maandag en dinsdag 24 en 25 mei 1982 organiseert de Werkplaats Opbouwwerk Noord-Nederland (WONN) een werkkonferentie voor opbouwwerkers over het beïnvloeden van beleidsinstanties op het gebied van volkshuisvesting.

In het opbouwwerk wordt dikwijls als één van de doelen genoemd het duurzaam beïnvloeden van beleidsinstanties. Een duidelijke operationalisering van dit doel ontbreekt echter veelal. Op de conferentie zal een hanteerbare uitwerking van het brede begrip "duurzame beleidsbeïnvloeding" geboden worden. Ook zal het resultaat van een verkennend onderzoek naar de werkwijze van enkele opbouwwerkers op dit gebied gepresenteerd worden. Suggesties voor

de verbetering van de werkwijze van opbouwwerkers die zich op beleidsbeïnvloeding richten zullen worden ingebracht en besproken worden met de aanwezigen. Van de deelnemers aan deze conferentie wordt dan ook verwacht dat zij enige ervaring hebben met (pogingen tot) beleidsbeïnvloeding.

*Nadere informatie en opgave:
WONN, de Jerden 9,
9202 VK DRACHTEN
tel: 05120-18925*

crm en de prullemand

informatie

In de immer uit-dijende reeks gratis-bladen van de overheid is nu ook verschenen het O-nummer van KWARTAALBERICHT, informatie van de emancipatie-raad. In het andere blad dat de titel draagt DICHTERBIJ wordt de AFSTAND duidelijk gemaakt die het Ministerie van CRM genomen heeft van het zelfs maar volgen van wat er zich op haar ambtsterrein in het land afspeelt. Instellingen en organisaties worden er niet alleen op gewezen dat subsidie-verzoeken naar de lagere overheid moeten. Maar CRM blijkt ook nog steeds "brieven, jaarverslagen, bestuursmededelingen - kortom een hoop post-" te ontvangen. Onbevangen deelt het Departement mee dat subsidie-verzoeken doorgezonden worden, maar dat de gehele "rest-post" in de PRULLEBAK verdwijnt. Het Departement concludeert ten slotte: "jammer van de tijd en van de kosten".

NIMO-beleidsplan

Binnenkort zal het NIMO aan alle opbouwwerkinstellingen het Beleidsplan van het NIMO toezenden. Het zou kunnen, dat uw instelling niet in het NIMO-adressenbestand aanwezig is, zodat u niets ontvangt. In dat geval verzoekt het NIMO u om dat even door te geven. U krijgt het Beleidsplan dan alsnog toegestuurd.

Het Jaarverslag 1981 van het NIMO is gereed. Ook dat is op verzoek verkrijgbaar.

blz.1. opening/bij het O-nummer/**blz.2.** opbouwwerkberaad: een centraal meldpunt/**blz.3.** opbouwwerk, welzijnsplanning en bezuiniging/**blz.4.** verzamelplaats opbouwwerk/bewoners-actie rond verkeersveiligheid/**blz.5.** leven rond het minimum:sombere cijfers, nog somberder perspectief/**blz.7.** kleine pers en kleine democratie in capelle/**blz.8.** tekst "capitool"/nieuwe ontwikkelingen op allardsoog/**blz.9.** vrije pagina/achterhuis forever/**blz.10.** "census-"kiesrecht/bewoners-deskundigen stadsvernieuwing/**blz.11.** voorzitter wijk-gemeenschap Omnoord/Rotterdam: bezuinig de deel-gemeenten weg/**blz.13.** idee: woningverbetering én werkgelegenheid/visnet-principe in de stadsvernieuwing/**blz.14.** slopen nêe, behoud wijk c./verslag now-nimo-congres/**blz. 15.** conflicten in organisaties/**blz.16.** boek "lokaal opbouwwerk"/**blz.17.** alleen is niks, samen sterk; over beweging wao'ers/Sudergoa 25 jaar in de slag voor de kleine dorpen/kommentaar op vng-model-veroedening welzijn/**blz.18.** memo-gids '82/cheque-list bij eigen bedrijf/huis in eigen hand/werkplan opbouwwerk nieuwegein/**blz.19.** nimo-conferentie werkgelegenheid/strijd om de community/**blz.20.** leren in opbouwwerk/**blz.21.** tien jaar een vuist tegen sloop/**blz.22.** vrouwen-projekt now/**blz.23.** ondersteuning van basis-groepen/**blz.24.** buurtkrantkursus/konferentieboek "opbouwwerk in het noorden"/whose business is business/**blz.25.** bas treffers (ANIB) over:relaties verbeteren/regionale platforms arbeidsongeschikten-organisaties/**blz.29.** experimenten lokaal werkgelegenheidsbeleid/**blz. 30.** thema-dag "vrouwen in opbouwwerk"/werkkonferentie beleidsbeïnvloeding volkshuisvesting/**blz.31.** crm en de prullemand/beleidsplan nimo.

PORT BETAALD
DEN HAAG

is een mededelingenblad voor het opbouwwerk.

HSA001000001

1
Tijdschriften MO

Prins Mauritslaan 26
2582 LS Den Haag
070-521354.

Organisatie:

Greet Hettinga
Maarten Snel
Wil van de Leur